

22. søndag efter trinitatis
Gudstjeneste kl. 14, den 13. november 2022
i Gloslunde kirke

Prædikant: Biskop Marianne Gaarden

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus:

På den tid kom disciplene hen til Jesus og spurgte:

»Hvem er den største i Himmeriget?«

Han kaldte et lille barn hen til sig, stillede det midt iblandt dem og sagde:

»Sandelig siger jeg jer:

Hvis I ikke vender om og bliver som børn, kommer I slet ikke ind i Himmeriget.

Den, der ydmyger sig og bliver som dette barn, er den største i Himmeriget;
og den, der tager imod sådan et barn i mit navn, tager imod mig.

Men den, der bringer en af disse små, som tror på mig, til fald, var bedre tjent med at
få en møllesten hængt om halsen og blive sænket i havets dyb.

Ve verden for det, der fører til fald.

Vel må der komme fald, men ve det menneske, som bliver årsag til fald.

Hvis din hånd eller fod bringer dig til fald, så hug den af og kast den fra dig;
du er bedre tjent med at gå lemlæstet eller vanfør ind til livet end med begge hænder
eller fødder i behold at kastes i den evige ild.

Og hvis dit øje bringer dig til fald, så riv det ud og kast det fra dig;
du er bedre tjent med at gå ind til livet med ét øje end med begge øjne i behold at
kastes i Helvedes ild.

Se til, at I ikke ringeagter en af disse små.

For jeg siger jer:

Deres engle i himlene ser altid min himmelske faders ansigt.

For Menneskesønnen er kommet for at frelse det fortabte.

Hvad mener I?

Hvis en mand har hundrede får, og ét af dem farer vild, lader han så ikke de
nioghalvfems blive i bjergene og går ud og leder efter det vildfarne?

Og lykkes det ham at finde det, sandelig, jeg siger jer, han glæder sig mere over det end over de nioghalvfems, der ikke fór vild. Således er det jeres himmelske faders vilje, at ikke en eneste af disse små skal gå fortabt.«

Matt 18,1-14

Der er næsten vindstille i dag.
Det hverken regner eller stormer, og der er heller ikke varslet forhøjet vandstand.
Alligevel har vi lige sat rekord i ekstremt vejr.

Den gennemsnitlige nattemperatur var lavere i juli og august i år end temperaturen var natten til i går, lørdag.
Aldrig har der været så varm en nat så sent på året.
Selv kirsebærtræerne på Bispebjerg kirkegård tror, at det er forår og blomstrer nu her i november.
Klimaforandringer kalder på vores opmærksomhed.

Derfor er der også stor opmærksomhed rettet mod COP 27, FN's klimakonference i Ægypten.
Her mødes verdens lande i disse dage i forsøget på at nå til enighed om, hvordan vi i fællesskab kan begrænse den globale opvarmning og tilpasse os klimaændringerne.

Trods ønsket om det modsatte udleder i stigende grad CO₂. Drivhusgasser, som lægger sig som en dyne rundt om jordkloden, der ikke kan komme af med varmen. Resultatet er stigende temperaturer med katastrofale konsekvenser for livet på jorden: Isen smelter og verdenshavene stiger.

Alene i 2022 har det forårsaget ekstreme hvedebølger, tørke og store skovbrande i det sydlige Asien og i Sydeuropa; Skybrud og stormflod i Sydafrika og Pakistan, hvor en tredjedel af landet i sommer blev oversvømmet.
Huse, veje og menneskeliv blev revet væk i vandmasserne – det gik ud over sårbare, fattige og udsatte mennesker.
Der er måske nogle af jer, der sidder og tænker, at der jo ikke var globalopvarmning for 150 år siden, da den store stormflod i 1872 ramte store dele af Lolland og Falster. Vi hører også om oversvømmelse i Det Gamle Testamente i beretningen om Noa, der byggede en ark.
Så oversvømmelser er jo ikke et nyt fænomen forårsaget af den globale opvarmning.

Det er helt korrekt. En stormflod, som den indbyggerne på Lolland og Falster oplevede i 1872, har man tidligere sagt, statistisk set ville forekomme én gang på ca. 1.000 år.

Forskerne i FN's klimapanel mener imidlertid, at der er stor risiko for, at den slags voldsomme vejrphenomener bliver hyppigere i fremtiden på grund af klimaændringerne – og det vil gå ud over sårbare og udsatte mennesker.

Det gjorde det også her på Lolland-Falster i 1872, hvor vandstanden steg mere end 3 meter over daglig vande under stormfloden, der kostede 80 mennesker livet.

Dengang var der præster, der mente, at stormfloden måtte være Guds straf for menneskers syndige liv.

Det er den samme gammeltestamentlige logik – mennesker er syndige og Gud straffer med naturkatastrofer – som findes i beretningen om Noas ark.

Der er næppe nogen i dag, der tror på, at Gud straffer og fælder os – heldigvis. Men der er mange, der spørger, hvorfor Gud har skabt verdenen, som den er, med stormfloder og oversvømmelser. Det korte svar er, at det ved vi ikke. Livet på jorden er og bliver et mysterium, som vi aldrig helt kan trænge ind i.

Derimod fortæller Jesus os en masse om, hvordan vi skal forholde os til os selv, til Gud og til hinanden.

Vi hører aldrig noget om, at Gud bringer os til fald, men derimod om, at vi kan fælde os selv.

Det er også det, vi hører om i dag:

Den der bringer det sårbare liv til fald, fælder sig selv!

Disciplene kommer hen til Jesus og spørger, hvem er størst i himmeriget? Mon de havde forestillet sig, at Jesus ville have peget på en af dem, og sagt ”dig”?

Spørgsmålet virker nærmest komisk, men menneskers trang til at sammenligne sig og konkurrere med hinanden, er åbenbart lige så gammel som menneskeheden.

Jeg kan næsten se det for mig, 12 selvoptagede mænd, der sammenligner sig og konkurrerer med hinanden:

Min er større end din – tro.

Jeg beder mere, end du beder.

Jeg er stærkere i ånden, end du er.

Jeg læser mere i biblen, end du læser.

Jeg har besøgt flere kirker, end du har.

Jeg lagt mere i kirkebøssen, end du har.

Jeg har bygget en større kirke, end du har.

Jeg betaler laaangt mere i kirkeskat, end du gør.

Jeg forestiller mig, at sammenligningsparametrene kun er vokset igennem historien.

I stedet for at svare dem, stiller Jesus et lille barn midt i blandt de målløse disciple og siger, at den, der ydmyger sig og bliver som dette lille barn, er den største i himmeriget.

Det lille barn repræsenterer det sårbare liv, der er afhængighed af andres omsorg, hjælp og kærlighed.

Det er det sårbare liv, der uden videre har adgangsbilletten til det evige liv. Sårbare liv, som mennesker der klamrer sig til hustage og sejler rundt i vandmasserne i stormfloden.

Derefter skærper Jesus tonen over for disciplene og siger, at den, der bringer en af disse små til fald, var bedre tjent med at få en møllesten hængt om halsen og blive sænket i havets dyb.

Vi kan altså fælde os selv, ved at bringe det sårbare liv til fald – det er ikke Gud, der fælder os, men vores handlinger, der fælder os – eller måske mangel på handlinger.

Jeg forestiller mig, at disciplene blev provokeret og har set uforstående på barnet, som Jesus stillede midt imellem dem, for han bliver endnu skarpere i sin retorik: ”...ve det menneske, som bliver årsag til fald”.

Og så fortsætter han med at sige, at det var bedre for det menneske at lemlæstede sig selv: Hug din hånd eller din fod af eller hiv dit øje ud. Kraftigere kan det ikke siges.

Det er ikke til at tage fejl af – vi skal vogte over vores egne handlinger og passe på det sårbare liv, der som barnet er afhængigt af andres omsorg.

Det er vores himmelske faders vilje, siger Jesus, at ikke en eneste af disse små skal gå fortabt.

Hvorfor mon Jesus provokerer ja lige frem irettesætter disciplene på denne måde?

Kunne det tænkes, at han som en kærlig forælder, der giver sit barn en generalskideballe, når barnet er på kollationskurs, også giver disciplene en opsang, fordi de er på afveje?

For Menneskesønnen er kommet for at frelse det fortabte – og fortabte, det er alle os, der tror, at vi kan selv.

Det handler ikke om at være størst, bedst eller stærkest, men om at være ydmyg og værne om det sårbare liv – både vores eget og andres.

Også i dag har vi et ansvar for ikke at bringe det sårbare liv til fald. Hvis vi gør det, fælder vi os selv.

Det er klar tale, men det kræver meget af os.

Vist er der ikke nogen af os, der med fuldt overlæg ønsker at bringe andre mennesker til fald.

Jeg tror, de fleste af os bliver dybt berørte over at høre beretningerne om stormfloden i 1872 og over at se flere tusindvis af mennesker og deres eksistensgrundlag forsvinde i vandmasser også den dag i dag.

Mange sidder sikkert tilbage med følelsen af, at nogen må gøre noget – politikerne, andre myndigheder eller alle de ledere, der er samlet til COP 27 i disse dage.

Magtesløsheden kan være stor – og man kan miste troen og håbet på, at det vil lykkes at ændre på vores klimakurs.

Men det er vigtigt at høre og huske på – ikke mindst i denne tid, hvor resignationen truer – at Gud ikke én gang for alle har skabt verden, for derefter at trække sig tilbage og efterlade os mennesker alene hjemme.

Gud elsker sit skaberværk, der hele tiden er i udvikling.

Skabelsen er en fortløbende proces, som vi altid deltager i – om vi er os det bevidste eller ej.

Vi kan selv bidrage til at forandre vores verden, og det begynder i det små med os selv.

Al forandring begynder med vores egen forestilling om verden og vores tro på, at det nytter noget.

Vi kan alle yde vores lille bidrag til at reducere CO₂-udledningen og mindske den globale opvarmning.

Vist er det ikke en katastrofe for os i Danmark, at der er varmt om natten og kirsebærtræerne blomster i november.

Men det fælder os selv, når vi med vores livsstil indirekte er med til at bringe sårbare liv andre steder på jordkloden til fald. Gud elsker sit skaberværk og os.

Derfor rusker han op i os med sine barske ord og viser os, at også vi har et ansvar for vores handlinger – eller mangel på samme.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Amen

Kirkebøn

Vi takker dig, Gud, for det liv, du har skænket os, For verdenen du har sat os i, For de mennesker du har sat os sammen med, vores venner, familie og alle dem, vi holder af – og dem, som holder os ud.

Giv os klarhed, så vi kan se, hvad du ønsker, at vi skal gøre for vores næste og livet på kloden.

Giv os modet, så vi handler i overensstemmelse med din vilje og værner om skaberværket.

Styrk vores tro, så vi overvinder modløshed og resignation, og overgiver os til dig i erkendelse, at vi har brug for dig.

Send os varme og kærlige hænder, der griber os, når vi falder, og fører os hjem til dig, når vi farer vild.

Lær os at elske med din kærlighed, udstråle dit lys på vores omgivelser, og se med dine øjne på vores verden, så vi må være dine sande disciple.

Vær hos den, der lider, sørger og er bange, hos den, der er ensom, modløs og trist. Lad den, der er døden nær, erfarer din ånd, der gennemstrømmer os både livet og døden.

Velsign vort land og alle, der opholder sig her.

Vær med dronningen og hele det kongelige hus, regeringen, folketinget og domstolene, og hos alle, der har fået magt og indflydelse betroet til at værne om det sårbare liv og jordkloden, og giv os alle, at vi alle må gøre din vilje.

Nedbryd falske fjendebilleder og fordomme.

Skab vilje til fred, dialog og forsoning, overalt hvor der findes ufred, konflikt og angst – både i den store verden og i de små hjem.

Styrk og bevar din kirke og alle os i den, her i Gloslunde Kirke i dag og i alle kristne samfund ud over hele verden.

Gør os til et åbent, levende og givende fællesskab.

Værn om det enkelte liv og fællesskabet både her i Danmark og over hele verdenen.

Værn om vores familie og venner, og alle dem, som står os nær.

Lad os et øjeblik være stille sammen og bede for dem, vi holder af, dem vi savner og dem, der har brug for vores forbøn.

Herre hør vor bøn og giv os alle din nåde, fred og velsignelse.

Amen